

Marc Fàbrega. Des de Noruega

D'AQUÀ• I D'ALLÀ€. Després d'haver viscut a Noruega més de vint anys, puc mirar de fer-ne algunes reflexions més profundes que allà t'hi pic: fa fred, l'hivern és fosc i la cervesa és cara. I com que hi estic molt bé les reflexions que faig són sobretot positives.

Aquest és un país que ha tingut molta sort pel que fa als recursos naturals, hi ha molta aigua i molts desnivells, que vol dir molta electricitat barata que dona possibilitat a la indústria del metall, sobretot alumini i més recentment silici -per a plaques solars entre altres. També hi ha molt bosc i molt peix al mar, i una costa molt adequada per a les piscifactories de salmó. I sobretot ens a ha tocat la loteria pel que fa a grans jaciments de petroli i gas natural, que ens han fet indecentment rics. Però a diferència de molts altres països on les riqueses naturals porten inevitablement a la corrupció i a la desigualtat, Noruega de moment ha aconseguit que la riquesa sigui per al bé de tot el país. Ningú no és perfecte i tot es pot millorar, però tenim un bon sistema sanitari per a tothom, un sistema educatiu públic i gratuït i, en general, un estat del benestar que si no és el millor del món s'hi acosta molt.

«A Noruega hi viu gent a tot arreu on és humanament possible»

Això també és així als altres països del nord d'Europa, encara que no els hagi tocat la loteria del petroli, però hi ha una diferència. A Noruega hi viu gent a tot arreu on és humanament possible. La majoria del territori és muntanya i roca pelada, però a cada vall, a cada fiord, a cada illa, per molt lluny que sigui d'una ciutat important, hi viu gent, potser no gaire, potser dues o tres famílies, però n'hi ha a tot arreu. I no és casualitat, durant dècades s'ha fet molta política i s'han gastat molts diners perquè això continuï sent veritat. Algunes raons poden ser que els noruecs són individualistes de mena, que tradicionalment no els agrada viure apilotats en ciutats i que durant molts segles van ser molt pobres i van haver de sobreviure del que els donava aquell tros de terra o del que podien pescar des d'aquella illa, i aquesta mentalitat continua existint. Durant el segle passat i fins ara els polítics van decidir que «fer servir tot el territori», com diuen, és un valor positiu i que construir aquella carretera de tants quilòmetres que comunica una vall on viuen cent persones i que costa tant mantenir oberta a l'hivern o fer un pont o un túnel submarí per anar a aquella illa valia la pena.

També van decidir que l'agricultura repartida per tot el país és un valor positiu. Això em toca de més a la vora perquè m'hi dedico. Si no fos perquè l'estat hi posa diners, a Noruega no hi hauria ni un pagès, qualsevol cosa de menjar que es produeix seria molt més barat comprar-la a l'estranger. Però sense tots aquests paguesos que viuen dels subsidis estatals no hi hauria camps ni prats ni llum a les cases, ni paisatges oberts. Sense les petites indústries en llocs allunyats que poden subsistir perquè hi ha una carretera no hi hauria cap botiga on comprar queviures ni escola ni transport públic. Sense tot això, els turistes que cada any venen a veure els paisatges idíl·lics trobarien un país ben diferent, sense gent, sense carreteres i sense cap lloc on prendre una cervesa caríssima. Tot això és un luxe que Noruega es pot permetre, tot i que la realitat és tossuda i la gent tendeix a voler viure a les ciutats i de mica en mica les zones rurals es van despoblant. Però de moment anem aguantant!

Marc Fàbrega i Canals viu a Valsøybotn, prop de Trondheim, on treballa de granger.

